

Justiitsministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 06.01.2021 nr 8-1/92

Meie 25.01.2021 nr 4/22

Arvamuse avaldamine Vabariigi Valitsuse 2006. a määruse nr 14 (tühja kasseti tasu) muutmise eelnõu kohta

Lugupeetud Raivo Aeg!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Justiitsministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust Vabariigi Valitsuse 17. jaanuari 2006. a määruse nr 14 „Audiovisuaalse teose ja teose helisalvestise isiklikeks vajadusteks kasutamise kompenseerimiseks tasu maksmise kord, salvestusseadmete ja -kandjate loetelu ning muusika- ja filmikultuuri arendamiseks ning koolitus- ja teadusprogrammide finantseerimiseks või kasutamiseks muudel analoogsetel eesmärkidel tasu taotlemise kord” muutmise määruse eelnõu (edaspidi: Eelnõu) kohta. Järgnevalt esitame oma kommentaarid ja ettepanekud Eelnõu kohta.

1. Tühja kasseti tasuna kogutav summa

Eelnõu seletuskirjas (lk 11) on toodud välja, et Eelnõu jõustumisel oleks tühja kasseti tasuna kogutava summa suurus Eestisse toodavatelt kaupadelt Statistikaameti andmetele tuginedes kuni 2,7 miljonit eurot aastas. Justiitsministeeriumi hinnangul on aga realistlik, et kogutav summa saab olema suurusjärgus 1,9 miljonit eurot. Kaubanduskoda on seisukohal, et Eelnõu jõustumisel tühja kasseti tasuna kogutav summa on ebanõistlikult suur isegi siis, kui see oleks 1,9 miljonit eurot aastas. Järgnevalt esitame oma põhjendused, miks on see summa meie arvates põhjendamatu suur.

- Eelnõu jõustumisel oleks Eestis tühja kasseti tasuna kogutav summa inimese kohta 1,44 eurot, mis on oluliselt kõrgem kui ELi keskmine. Seletuskirja (lk 9) kohaselt oli 2018. a ELi liikmesriikide keskmine tasu inimese kohta 1,15 eurot aastas ja mediaan keskmine 1,06 eurot. Eesti tasu oleks kõrgem näiteks Saksamaast, Rootsist, Taanist ja Austriast, kus elatustase on oluliselt kõrgem kui Eestis. 21 ELi liikmesriigi võrdluses jääksid Eestist tahapoole koguni 15 riiki ning meist kõrgemad tasud oleksid vaid 6 liikmesriigis.
- Kaubanduskoja hinnangul on tasude võrdlemisel oluline arvesse võtta inimeste sissetulekut. Eelnõu jõustumisel moodustaks kogutav tasu Eestis 0,011% keskmisest neto aastapalgast (aluseks võetud 2018. aasta andmed), mis on rohkem kui poole suurem ELi keskmisest (ELi keskmine oli 2018. aastal 0,007% aastas). Eestist jääksid ettepoole vaid 4 liikmesriiki. Eestis oleks kogutav tasu sissetuleku järgi rohkem kui 5 korda suurem kui Lätis, ligi 4 korda suurem kui

ESTONIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY / ЭСТОНИЙСКАЯ ТОРГОВО - ПРОМЫШЛЕННАЯ ПАЛАТА
TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REG NO 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE / WWW.ENTERPRISE-EUROPE.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub ligi 3400 ettevõtet, kellest enamik on väikese- ja keskmise suurusega. KAUBANDUSKOJA LIIKMED ANNAVAD ÜLE 40 PROTSENDI EESTI ETTEVÕTETE KÄIBEST, LIGI 40 PROTSENTI PUHASKASUMIST JA TASUVAD ÜLE 40 PROTSENDI RIIKLIKEST MAKSUDEST. KAUBANDUSKODA ESINDAB JA KAITSEB KÕIGI ETTEVÕTJATE ÜHISHUVE NING ON MITTERRIILIK JA APOLIITILINE ORGANISATSIOON.

Rootsis, ligi 3 korda suurem kui Saksamaal ning ligi kaks korda suurem kui Soomes.

- Justiitsministeeriumi varasemate selgituste kohaselt toimus tühja kasseti tasu kogumine efektiivselt 2007. aastal ning siis koguti kokku 283 452 eurot. Eelnõu jõustumisel suureneks laekumine 1,9 miljoni euroni ehk kasv võrreldes 2007. aastaga oleks ligi 6,7 korda. Samal ajal on keskmine palk suurenenud vaid ca 2 korda. Samas on tõenäoline, et selle aja jooksul on vähenenud koopiade tegemine autoriõiguse seaduse § 26 lõike 1 alusel.
- Tallinna Ringkonnakohtu otsuse 3-18-1490 kohaselt peab Eesti riik maksma tühja kasseti tasu mittelaekumise eest hüvitist õiguste omajatele 3 miljonit eurot ajavahemiku 2014–2018 eest. Seega on hüvitise suurus 600 000 eurot aastas, mis on üle kolme korra väiksem kui Eelnõu jõustumisel laekuv summa.
- Kaubanduskojale teadaolevalt ei ole Eestis tehtud ka uuringut, mis kinnitab, et viimastel aastatel on inimesed hakanud järjest enam ilma õiguste omajate nõusolekuta teostest koopiaid tegema ning õigustaks seetõttu ELi keskmisest oluliselt kõrgema tühja kasseti tasu kogumist. Pigem võib eeldada, et koopiade tegemine on vähenenud seoses tehnoloogia arenguga, eelkõige voogedastusteenuse laiemal leviku tõttu.

2. Tasu määrad

Kuna Eelnõu jõustumisel oleks tühja kasseti tasuna kogutav summa meie hinnangul ebaproportsionaalselt suur võrreldes õiguste omajatele tekkiva kahjuga, siis teeme ettepaneku vähendada mitmeid Eelnõus sisalduvaid tasu määrasid.

Esiteks teeme ettepaneku vähendada süle-, tahvel- ja lauaarvuti ning nutitelefonide, MP3/MP4-mängijaga telefoni tasu 3,5 eurolt 3 euroni. Kaubanduskoja hinnangul peaks tasu määr olema veelgi väiksem, kuid 1. aprillil jõustuva autoriõiguse seaduse muudatuse kohaselt ei ole võimalik 3 eurost väiksemat tasu määrata.

Meile jääb arusaamatuks, miks on Justiitsministeerium lähtunud eeldusest, et enamikel juhtudel peaks optimaalne määr olema seaduses sätestatust miinimummäärast kõrgem. Rõhutame, et seadus lubab kehtestada tasu ka miinimummääras. Lisaks juhime tähelepanu sellele, et 1. aprillil jõustub autoriõiguse seaduse § 27 lg 7¹ p 1, mille kohaselt peab kogutav tasu tagama autoritele, teoste esitajatele, fonogrammitootjatele ja filmi esmasalvestuse tootjatele õiglase hüvitise selle kahju eest, mis neile hinnanguliselt tekib nende varaliste õiguste piiramise tõttu käesoleva seaduse § 26 1. lõikes nimetatud juhul ja milles võetakse arvesse, kui palju isiklikeks vajadusteks koopiaid tehakse. Sellest sättest tulenevalt ei saa tasu eelnevalt nimetatud salvestusseadmetelt olla meie hinnangul kõrgem kui 3 eurot.

Kaubanduskoda teeb ettepaneku vähendada ka USB-mälupulga ja mälukaarti tasu 0,5 eurolt 0,25 euroni. Muudatus aitab vähendada riski, et toimub ülekompenseerimine õiguste omajatele.

3. Salvestusseadmete ja kandjate loetelu

Eelnõu kohaselt tuleb tasu maksta järgmiste salvestusseadmete ja -kandjate eest: süle- või tahvelarvuti, lauaarvuti, nutitelefon, MP3/MP4-mängijaga telefon, salvestusfunktsiooniga teler, optilisele andmekandjale salvestav heli- või videosalvestusseade, v.a arvutiga integreeritud seadmed, sisemäluga MP3/MP4-mängija, väline kõvaketas, USB-mälupulk, mälukaart, optiline andmekandja – salvestuseta.

Peame positiivseks, et Justiitsministeerium on võtnud arvesse meie varasemat ettepanekut ning jätnud loetelust välja salvestavad digiboksid ja sisemised arvutiga mitteintegreeritud kõvakettad. Nõustume seletuskirjas välja toodud põhjustega, miks need salvestuskandjad ei sisaldu enam Eelnõus. Kaubanduskoja hinnangul ei ole mõistlik ega vajalik lisada loetellu täiendavaid salvestusseadmeid ja -kandjaid.

Samas teeme ettepaneku jätta Eelnõust välja salvestusfunktsiooniga telerid järgmistel põhjustel.

- Inimesed kasutavad telerit audiovisuaalsete teoste salvestamiseks väga vähesel määral. Näiteks Turu-Uuringute AS-i 2017. a küsitluse kohaselt salvestas viimase aasta jooksul audiovisuaalset sisu teleri kaudu vaid 5% vastanutest. Juhime tähelepanu, et sinna alla lähevad ka need salvestused, mis on telerist tehtud näiteks digiboksi, videosalvestusvahendi või arvuti abil. Seega üksnes teleriga tehtud salvestuste osakaal on ilmselt veelgi väiksem.
- Tallinna Halduskohus on 13. novembri 2019. a otsuses leidnud, et mõistlik on käsitada seadet salvestusseadme ja -kandjana, kui seda kasutab muusikast ja audiovisuaalsest sisust koopia tegemiseks umbes 10% tarbijatest.
- Justiitsministeerium on seletuskirjas (lk 17) hinnanud, et koopiategemine teleri vahendusel võib olla kasvanud võrreldes 2017. a uuringuga. Kaubanduskoja hinnangul ei peaks uusi salvestusseadmeid- ja kandjaid lisama loetellu, kui pole vastavat uuringut, mis kinnitab, et konkreetset seadet kasutatakse laialdaselt koopiategemiseks. Seega tuleks salvestusfunktsiooniga telerite lisamise idee juurde tagasi tulla alles siis, kui riik on läbi viinud uue uuringu.
- Salvestavate telerite loetellu lisamine tekitab ebamõistlikku halduskoormust telerite maaletoojatele, sest klassifikaatori järgu on keeruline eristada, kas tegemist on salvestava teleriga või mitte.

Eelnevatest punktidest tulenevalt teeme ettepaneku sõnastada Eelnõuga muudetava määruse § 3 järgmiselt:

„§ 3. Salvestusseadmete ja -kandjate loetelu ning tasu määr

Tasu makstakse järgmiste salvestusseadmete ja -kandjate eest vastavalt järgmistele määradele:

Salvestusseade või -kandja	Tasu määr (eurot tk kohta)
Süle- või tahvelarvuti	<u>3</u>
Lauaarvuti	<u>3</u>
Nutitelefon, MP3/MP4-mängijaga telefon	<u>3</u>

<i>Optilisele andmekandjale salvestav heli- või videosalvestusseade, v.a arvutiga integreeritud seadmed</i>	3
<i>Sisemäluga MP3/MP4-mängija</i>	3
<i>Väline kõvaketas</i>	3
<i>USB-mälupulk</i>	0,25
<i>Mälukaart</i>	0,25
<i>Optiline andmekandja – salvestuseta</i>	0,03

Muudatuse tulemusena laekuks Statistkameti andmetele tuginedes tühja kasseti tasu kuni 2,15 miljonit eurot aastas. Kuna Justiitsministeerium on seletuskirjas toonud välja, et tühja kasseti tasu võib laekuda mõnevõrra vähem kui Statistkameti andmetele tuginevad arvutused näitavad, siis võiks olla realistlikum, et meie ettepaneku elluviimisel laekuks õiguste omajatele ca 1,5 miljonit eurot. See tähendab, et ühe inimese kohta laekuks tühja kasseti tasu aastas 1,15 eurot, mis on ELi keskmine näitaja 2018. aasta andmetel. Võttes aluseks 2018. aasta Eesti keskmise netopalgaga, moodustaks tühja kasseti tasu 0,009% netopalgast. Selle näitajaga oleksime ELi riikide võrdluses kuuendal kohal ning Eesti näitaja oleks rohkem kui veerandi võrra kõrgem kui ELi keskmine.

4. Aruannete esitamise sagedus

Toetame eelnõus sisalduvat põhimõtet, et salvestusseadmete ja -kandjate tootja, importija ja isik, kes toob nimetatud seadmeid teisest Euroopa Liidu liikmesriigist Eestisse, peab teavitama kaks korda aastas tasu kogujat salvestusseadmete ja -kandjate kogusest, mis on toodetud Eestis või imporditud või teisest Euroopa Liidu liikmesriigist toodud Eestisse eelmise kuue kuu jooksul.

Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja ettepanekuid arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070